

METODOLOGIA & PLANUL DE IMPLEMENTARE

Investiția străină directă (ISD) este un element cheie în integrare economică internațională. ISD oferă un mijloc pentru crearea de legături directe, stabile și de lungă durată între economii. În contextul politicului adecvat, acesta poate servi drept un vehicul important pentru dezvoltarea întreprinderilor locale și poate contribui, de asemenea, la îmbunătățirea poziției competitive atât a beneficiarului („gazdă”), cât și a economiei investiționale („investitor”). În special, ISD încurajează transferul de tehnologie și know-how între economii. De asemenea, oferă o oportunitate economiei gazdă de a-și promova produsele mai pe piața internațională. ISD, pe lângă efectul său pozitiv asupra dezvoltării comerțului internațional, este o sursă importantă de capital pentru o serie de economii gazde.

Creșterea semnificativă a nivelului de investiții străine străine în ultimele decenii, precum și gradul său de percepție internațională, reflectă atât o creștere a mărimii și a numărului de tranzacții ISD individuale, cât și o diversificare tot mai mare a întreprinderilor din economii și sectoare industriale. Marile întreprinderi multinaționale (MIM) sunt, în mod tradițional, actorii dominanți în astfel de tranzacții ISD transfrontaliere. Această evoluție a coincis cu o tendință sporită pentru MIM de a participa la comerțul exterior.

Investițiile străine directe (ISD) au potențialul de a contribui la creșterea economică și dezvoltarea socială a Republicii Moldova. Poate aduce capital, tehnologie, know-how de management și acces la noi piețe. În comparație cu alte forme de fluxuri de capital, ISD este, de asemenea, mai stabilă, cu un angajament pe termen mai lung față de economia gazdă. Atragerea ISD și facilitarea luării deciziilor cu privire la investiții, totuși, nu este un lucru dat.

Republica Moldova, ca țară gazdă, trebuie să poată oferi potențialilor investitori informații actualizate, de la costuri de afaceri și oportunități investiționale, până la cadru legal și de reglementare legate de investiții, în domenii precum înregistrarea companiei, achiziția de terenuri, legislația muncii și regimurile fiscale.

Un prim pas, în acest lanț de condiționări a unei țări gazde, este informarea corectă a potențialilor investitori, inclusiv prin elaborarea și diseminarea **Ghidului Investițional** al țării.

La elaborarea Ghidului Investițional, echipa de experți va revizui ghidurile investiționale elaborate anterior în anii precedenți despre oportunitățile investiționale ale Republicii Moldova, de către organizații private cât și cele de stat.

Elaborarea Ghidului va lua în considerație ghiduri similare elaborate pentru diferite state de către agenții cunoscute din domeniul investițiilor străine directe, al dezvoltării IMM-urilor și al reformei climatului de afaceri, cum ar fi Organizația pentru cooperare și dezvoltare economică (OCDE), Banca Mondială, Serviciul de consultanță pentru investiții străine (FIAS), Agenția multilaterală de garantare a investițiilor (MIGA), Conferința Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare (UNCTAD) și Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială (UNIDO), care au adunat cu toții un volum imens de experiență, resurse și expertiză în acest domeniu.

Totuși, nu ne propunem o replicare/copiere a ghidurilor investiționale menționate anterior, dar ne propunem elaborarea unui Ghid care va avea un caracter informațional-practic, pentru investitorii străini, dându-i o forma care poate fi actualizată anual.

Puncte de reper

Pe lângă structura și conținutul Ghidului prezentat mai jos, punctele de reper al Ghidului vor include:

- 1) **Descrierea climatului investițional** al Republicii Moldova, inclusiv politicile și programele investiționale existente, menționând rolul guvernului în îmbunătățirea climatului investițional.
- 2) Descrierea convingătoare a **măsurilor pentru protejarea drepturilor investitorilor** și creșterea stabilității legislative existente în Republica Moldova.
- 3) **Analiza și punerea în evidență a condițiilor benefice macroeconomice.** Stabilitatea macroeconomică și creșterea PIB-ului sunt cheile de succes la creșterea investițiilor. Ghidul va discuta despre beneficiile liberalizării economice și adoptarea unui Modelu economic „deschis” al Republicii Moldova, similar cu cel adoptat de majoritatea țărilor.
- 4) Existența unei **politici fiscale** disciplinare, sprijin consistent și rigid pentru politici al comerțului internațional și facilitare fluxurilor internaționale de capital.
- 5) Se va pune în evidență **politicile adoptate, care îmbunătățesc climatul de afaceri/investițional.** Cote mai mici la impozitare, administrarea fiscală. În plus, se va desfășura despre piața muncii a Republicii Moldova și flexibilitatea ei, care este un alt element important în strategii pentru atragerea investițiilor.
- 6) **Transparența privatizărilor**, prin prisma procedurilor existente, fără angajamente post-privatizare.
- 7) Descrierea **rolului Agenției de Investiții** în promovare investițiilor și descifrarea principalelor activități ale acesteia.
- 8) **Stimulente și mecanisme de investiții** existente în Republica Moldova, cum ar fi zonele economice libere, parcurile industriale, enumerând beneficiile și garanțiile legale pentru investitori.
- 9) **Politici de dezvoltare și promovare a IMM-urilor.** Se va descrie evoluția pozitivă a sectorului, la capitolul reducerii sarcinii de reglementare, simplificarea sistemelor fiscale complexe, reducerea birocrăției, inspecțiilor frecvente ale autorităților, etc.

10) **Rolul dezvoltării durabile** în sprijinirea și consolidarea afacerii și climatul investițional. Dezvoltare durabilă va cuprinde evoluția creșterii economice în Republica Moldova, protecția mediului și dezvoltarea socială.

Din complexitatea ISD rezultă necesitatea înțelegerii factorilor, care fac diferența între statele în curs de dezvoltare, unele din ele atrăgând sume diferite de investiții directe. Astfel, o revizuire a studiilor produse pentru OCDE, în special studiul *Investiții Străine Directe pentru Dezvoltare: maximizarea beneficiilor, minimizarea costurilor*, a enumerat un consens privind factorii principali care determină capacitatea unui stat de a atrage ISD. Acești factori, analizați în studiul OECD, vor fi de asemenea parte componentă a Ghidului Ghidul Investițional „Inițierea unei afaceri în Moldova”, și anume:

- **Dimensiunile pieței și perspectivele de creștere.** Factori precum mărimea pieței, perspectivele de creștere a pieței și sunt factori determinanți importanți în deciziile luate de investitorii străini.
- **Disponibilitatea resurselor umane** - inclusiv costul și productivitatea muncii. Avantajele legate de costuri și disponibilitatea resurselor umane sunt o forță motrice în atragerea ISD.
- **Infrastructura fizică, financiară și tehnologică.** Diferențe în infrastructură, cum ar fi transportul, influențează decizia locației ISD. Pe lângă autostrăzi, căi ferate, porturi și aeroporturi, nivelul serviciilor de telecomunicații a câștigat o importanță din ce în ce mai mare transformări recente în industria informațiilor și telecomunicațiilor din ultimele decenii. Capabilitățile tehnologice locale ridicate sunt un factor important pentru atragerea fluxurilor de ISD în activități cu valoare adăugată ridicată.
- **Deschiderea la comerțul internațional și acces la piețele internaționale.** Reformele economice și promovarea comerțului, enumerarea acordurilor comerciale bilaterale, statut de membru în organizații comerciale internaționale, existența de acțiuni guvernamentale unilaterale (de exemplu, reducerea barierelor tarifare), întreprinse de Guvern, vor fi evidențiate, ca factori de atragere ISD. Poziționarea geografică atractivă și strategică, Republica Moldova oferirea accesului la piețele regionale și globale.
- **Cadrul de reglementare și coerența politicilor.** În general stabilitatea politică și economică, constituie fundalul politicii ISD a țării gazdă. Investitorii sunt în cele din urmă motivați de rentabilitățile investițiilor ajustate la riscuri.

Date și surse

Faza inițială implică mai multe activități împreună cu sursele de date disponibile pentru a obține informațiile necesare pentru a prezenta o imagine corectă și calitativă a mediului de reglementare la momentul cercetării. Sursa principală de date este legislația relevantă. Echipa va examina, de asemenea, procedurile și informații de marketing pregătite de guvern și de sectorul privat, inclusiv formularele de aplicare și ghidurile acolo unde ele există.

În plus, va fi efectuată și o revizuire a literaturii relevante, inclusiv rapoarte sponsorizate de donatori și date relevante privind sondajele și alte rapoarte.

Analiza detaliată a fiecăreia dintre indicațiile de mai sus se va baza pe surse de date solide, cum ar fi:

- a. Rapoarte statistice (BNS)
- b. Rapoarte ale Agenției Servicii Publice (ASP)
- c. Rapoartele Băncii Mondiale și IFC (IFC) cu privire la climatul investițional în Moldova și deschiderea acestuia: Doing Business și Cost of Doing Business
- d. Acordul de liber schimb dintre Moldova și UE (DCFTA)
- e. Legi și regulamente, Codul fiscal, Codul muncii, Codul vamal, Codul funciar
- f. Strategia Națională de Dezvoltare
- g. Strategia pentru atragerea investițiilor și promovarea exporturilor pentru 2016-2020
- h. Rapoarte ale Ministerului Economie și Infrastructurii, Agenției de Investiții și ale partenerilor săi.

Pe lângă analiza statică a aspectelor de reglementare și a regulilor de afaceri, echipa de experți va efectua o serie de consultări și interviuri cu reprezentanți ai mediului instituțional (ministere, agenții specializate), sectorul privat și societatea civilă care vor contribui la stabilirea efectelor politicilor urmărite de autorități în domeniul investițional și vor evidenția aspectele cheie percepute de respondenți cu privire la demararea și activități operaționale, vor oferi referințe la cele mai bune practici din experiența locală și internațională.

Astfel, Ghidul Investițional va fi un instrument util nu numai pentru investitorii străini, ci și pentru întreprinderile locale, instituțiile publice și asociațiile patronale specializate în contextul care va permite creșterea eficienței activităților operaționale, promovează oportunități sectoriale, ajustarea legislației corespunzătoare cadrului de reglementare.

Versiunea finală a Raportului va include prezentarea procesului tipic pentru investiții, va arată etapele individuale necesare, agențiile implicate și furnizează estimări ale intervalului de timp, cost și resurse necesare pentru a respecta cerințele pentru stabilirea și desfășurarea întregului proiect investițional.

Raportul va include o serie de anexe tehnice și analitice și listă de instituții relevante li datele de contact ale acestora.

Obiectiv

Potrivit Termenilor de Referință, obiectivul Ghidului Investițional „Inițierea unei afaceri în Moldova” este prezenta investitorilor / companiilor private un ghid cuprinzător ce va cuprinde pașii necesari pentru lansarea activităților lor în Moldova. Ghidul va include cartografierea procesului de investiții, care va descrie fiecare etapă, în termeni de autoritate implicată, informațiile de contact ale acesteia, link-uri către resursele de informații oficiale, documentații legale și alte documente care trebuie furnizate autorităților moldovenești pentru lansarea, stabilirea și derularea activităților de

antreprenoriat / investițiilor cu capital străini, precum și informații privind costul și intervalul de timp necesar.

Luând în considerație că potrivit Termenilor de Referință, Ghidul Investițional are o formă și conținut predefinit, structura Ghidului va fi următoarea (**inclusiv precizări ofertantului**):

1. Principalele forme juridice pentru entitățile comerciale, procedura de înregistrare
a. Societate cu Răspundere Limitată
b. Societate pe Acțiuni
c. Cooperative
Procedura de înregistrare; Autorizații și permise; Reglementări pentru afaceri/ Legislația concurenței; Protecția Investitorilor; Protecția consumatorilor. Reorganizare și lichidarea unei entități comerciale. Filiale și reprezentanțe. Cerințe de contabilitate și audit.
2. Reglementări fiscale
a. Sistemul fiscal al RM
b. Impozitul pe venit
c. TVA
d. Contribuții sociale
e. Asigurare medicală
f. Impozite individuale
g. Facilitățile Zonelor Economice Libere și ale Parcurilor Industriale inclusiv parcuri IT
Tratate pentru evitare de dubla impunere; Tratate internaționale; Cheltuieli deductibile; Creșterea de capital; Impozit pe Venit persoane juridice, Antreprenori Individuali; Impozitare persoane fizice rezidente; Impozitare persoane fizice nerezidente; Tranfer Pricing; Cadrul vamal; Stimulente fiscale, etc. Aici se va acoperi toate taxele existente legate de activitatea antreprenorială inclusiv administrarea fiscală.
Capitalul Uman: Venitul brut al angajaților; salariul de bază; plata orelor suplimentare; plata suplimentară; premii și bonusuri; compensații concediul neutilizat; și beneficii materiale (de exemplu, alocații pentru locuințe, compensații pentru taxe școlare, alimente și cheltuieli personale de călătorie). Costuri de incapacitatea de muncă temporară. Istoricul inflației salariale și prognoze pe viitor. Aspecte legislația muncii. Organizații sindicale. Reglementări privind salarizarea. Aspecte generale contracte angajare în muncă.
3. Reglementări de business travel și angajări
a. Cerințe pentru obținerea Visa și procedurile de aplicare
b. Permisele de lucru
c. Reședința
4. Procesul de privatizare
<i>Inclusiv procedura Parteneriate Publice Private</i>

5. Sistemul bancar
<p>Legislație. Informații privind sectorul bancar: Băncile licențiate din Republica Moldova, Situația financiară a sectorului bancar, Informație privind activitatea economico-financiară a băncilor din RM, Piața monetară: Ratele dobânzilor, Sinteza monetară. Piața valutară. (ceea ce este relevant pentru un investitor străin). Reglementări spălarea banilor. Bursa de valori. Instituții financiare nebankare. Asigurări.</p>
6. Furnizorii serviciilor de consultanță
<p>Companii relevante din segmentele de consultanță financiară și contabilă, resurse umane și recrutare, servicii juridice de afaceri, consultanță în managementul afacerilor, consultanță IT și altele.</p>
7. Procesul de gestionare Crises Management
<p>a. Cadrul normativ (impozite și taxe, proceduri vamale, reglementări de angajare și muncă, regimuri de comerț internațional, transport și logistică)</p>
<p>b. Instituțiile abilitate</p>
<p>Gestionare a crizelor inclusiv se va referi la reorganizări companie, insolvență / lichidare, precum și analiza legislația litigiilor</p>

Formularea de propuneri și recomandări

După finalizarea etapei de cartografiere a procesului de investiții și descrierea lui în cadrul Ghidului Investițional echipa de consultanți își **propune să valideze documentul elaborat** (prin prisma aspectelor practice și experiențelor reale ale investitorilor) **cu membrii Asociației Investitorilor Străini (FIA)** pentru formularea de propuneri și recomandări de îmbunătățire a procesului descris în Ghidul de Investiții. Considerăm că acest input poate aduce o valoare adăugată Agenției de Investiții în exercitarea rolului său de promovare, atragere și protejare a investițiilor străine directe în Moldova.

Propunere pentru promovarea ulterioară a Ghidului Investițional în Parteneriat cu Asociația Investitorilor Străini (FIA)

Prin această ofertă partenerul consorțiului – **Asociația Investitorilor Străini din Republica Moldova FIA** – își exprimă interesul ferm pentru susținerea ulterioară prin suport financiar și logistic a lansării într-un eveniment public și promovării ghidului investițional a Republicii Moldova în rândul membrilor asociație, dar și prin utilizarea rețelei internaționale a acestora prin care are acces la investitorii din țările de origine ale membrilor săi (Franța, Germania, Austria, Italia, China, Turcia, România, Japonia, SUA, Marea Britanie și altele).

PLANUL DE ACȚIUNI ȘI PROGRAMUL DE IMPLEMENTARE

Solicitantul propune următorul plan de acțiune și programul de implementare aferent misiunii (perioada 90 de zile sau 13 săptămâni de la semnarea contractului de consultanță):

Săptămâna, nr.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Activități, nr.													
1. Ședință de inițiere – lansarea procesului în discuție cu echipa Agenției de Investiții													
2. Revizuirea ghidurilor investiționale elaborate anterior și a celor din alte state													
3. Cercetarea cadrului investițional din țară – acumularea datelor din toate sursele disponibile, interviuri cu instituțiile relevante, analiza cadrului regulator și a celor mai bune practici					NLS ¹ 1								
4. Structurarea generală a datelor (conform structurii agreate a Ghidului) – pregătirea conținutului pentru toate capitolele și punctele Ghidului Investițional													
5. Dezvoltarea conținutului Ghidului Investițional – structurare, colectarea datelor suplimentare, formatarea pre-finală a Ghidului									NLS 2				
6. Consultarea ghidului cu membrii FIA – Formularea de concluzii și recomandări pentru îmbunătățirea procesului de inițiere a investițiilor													NLS 3
7. Prezentarea Ghidului Investițional – discutarea acestuia cu echipa Agenției de Investiții													
8. Organizarea unui eveniment de lansare publică a Ghidului (facultativ) perioada urmează a fi determinată de comun acord al AI și FIA													

¹ Note lunare succinte

Planul de lucru detaliat va fi completat de metodologia descrisă mai sus ca parte a demersului de atribuire.

Semnat²:



Nume: Cornel Coșer

În calitate de: Director

Ofertantul: Export Partners SRL

Adresa: or. Chișinău, str. Nicolae Milescu -Spătarul, 7/1, ap. 45

Data: 15 aprilie 2020

² Cu dreptul de a nu deține ștampilă conform *Legii cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, art.3 pct.5*

<http://lex.justice.md/viewdoc.php?id=311735&lang=1>